

Klassiska noveller Nr 24

S. A. Duse:

För sent

Klassiska noveller 24.

S. A. Duse – För sent. Skiss.

Återutgivning av text från 1917

av S. A. Duse

Redaktör Mikael Jägerbrand

ISBN 978-91-7757-529-0

Copyright © 2019 Mikael Jägerbrand / Virvelvind Förlag, Lysekil.
Den här e-boken ges ut av E-boksbiblioteket Förlag (imprint)

Mer info: www.e-boksforlaget.se

Förord

Ett ungt par sitter i publiken på en av de värsta klubbarna i Stockholm.

Kvinnan blir mer och mer upprörd av de lättklädda dansarna och sångerskorna som uppträder.

Till slut står hon inte ut med sexanspelningarna i sångerna, den oblyga kurtisen bland publiken och alla sminkade kvinnor.

Men när de lämnar lokalen inträffar något som ändrar den unga kvinnans liv för alltid.

I början av 1900-talet var noveller och följetonger en viktig del av innehållet i svenska dagstidningar.

I vår serie "Klassiska noveller" kan du läsa många av de här historiskt viktiga berättelserna.

En av de flitigaste svenska författarna under 1910- och 1920-talen var yrkesmilitären Samuel August Duse (1873–1933).

Han skrev 100-tals tidningstexter om bland annat krig, nyhetsändelser och romantik. Men han var framför allt känd för sina deckare om mästardetektiven Leo Carring.

Den här texten publicerades ursprungligen i mars år 1917 i tidningen "Nordstjernen" med titeln "För sent. Skiss".

I den här e-boken publicerar vi originalets text ordagrant och helt utan ändringar; alla namn, uttryck och till och med felstavningar har behållits.

S. A. Duse: För sent

Den här texten publicerades ursprungligen i mars år 1917 i tidningen "Nordstjernan" med titeln "För sent. Skiss". Författare till texten är S. A. Duse (1873–1933).

— Kom lätt oss gå, hviskade hon. Jag står inte ut längre.

— Du är barnslig, min vän, svarade han med ett gäckande skratt.

Nu först börjar det roliga. Den bästa afdelningen af programmet är kvar. De verkliga divorna ha inte uppträdt än.

— Jag bryr mig inte om några divor. Jag vill härifrån.

Han såg forskande på hennes vackra ansikte:

— Du ser blek ut, kära Berta, sade han. Mår du illa?

— Ja. Det kväljer mig. Atmosfären här är kväfvande — parfym och tobak. Och publiken! Sminkade och målade kvinnor hvart man tittar, och den oblyga kurtisen — och de slippriga visorna på scenen. Alltihop är vämjeligt, Tomas. Jag står inte ut längre.

Med en medlidsam blick och ett mångtydigt leende ryckte han på axlarna.

— Som du vill, sade han resignerad. Jag trodde det skulle göra dig ett nöje att se nattlifvet på vår största varieté. Men tycker du det är obehagligt, så låt oss gå.

I logedörren vände han sig om med en sista blick rundt den guldskimrande salen och de diamantrydda och barhalsade damerna.

— Kvinnonycker, mumlade han för sig själf. Sån't skall jag snart ta ur henne.

Utanför lokalen fanns för ögonblicket ingen bil och ett fint dugregn hade just börjat falla. Han bad sin följeslagerska vänta ett ögonblick vid utgången, medan han gick att skaffa en bil.

I djupa drag andades hon in den kyliga, friska aftonluften, och den känsla af tryckande obehag hon haft där inne lämnade henne. Tyst lofvade hon sig själf att aldrig mer besöka ett dylikt ställe. En sådan idé af Tomas att föra henne hit!

Plötsligt spratt hon till. Någon hade rört vid hennes arm. Och då hon vände sig om såg hon framför sig en af de kvinnor, som suttit i deras närhet där inne.

Kvinnan var ännu ung, men nattvak och utsväfningar hade härjat hennes drag. Och här på nära håll syntes ännu tydligare hur sminkad hon var.

— Jag såg er där inne tillsammans med honom, Tomas Heyen, sade kvinnan. Och jag skulle så gärna ha velat varna er redan då. Men det hade ju blifvit skandal. Nu, när ni är ensam för ett ögonblick, måste jag passa på —

— Varna mig! Hvad menar ni? Berta hade ofrivilligt ryggat några steg.

— Var inte rädd. Jag vill er väl. Ni ser så ung och oskyldig ut. Jag var också ung och oskyldig en gång, bara ett barn då han fick tag i mig. Ingenting förstod jag, ingenting visste jag om hans uselhet. Se på mig nu! Sådan har jag blifvit genom Tomas Heyen. Och jag är bara 25 år.

Nej gå inte ifrån mig. Ni kommer att tacka mig sedan för att jag räddat er. Ni är alldeles för vacker och ni ser för god ut för att det skall gå er på samma sätt som det gått mig.

Å jag minns första kvällen jag var ute med honom. Vi satt i samma loge som ni i afton. I den logen sitter han alltid första gången han är ute med en ny eröfring. Det vet alla där inne, och det var därför vi tittade så nyfiket på er.

Den kvällen förförde han mig med vackert tal om äktenskap. En månad senare slängde han bort mig för en ny. Jag älskade honom som en vansinnig. Ni kan inte älska honom mer än jag gjorde då. I min förtvivlan försökte jag ta lifvet af mig, men man fiskade upp mig ur vattnet. Jag sörjde så att jag höll på att bli tokig. Arbeta kunde jag inte. Och för att döda min sorg tillgrep jag sådant som jag inte ens vill nämna nu.

Resan utför går fort för en sådan som mig. Och nu har jag hamnat här — en bland de många. Jag har sett en ny kvinna. Och jag väntade honom ungefär vid den här tiden igen. Det är en månad sedan sist, ser ni. Och mer än en månad står han aldrig ut.

Förlåt att jag trängt mig på er. Jag måste varna er medan det är tid. Tro inte hans falska tal. Hans löften om äktenskap är bara lögn. — Han lär vara förlofvad med en mycket rik flicka. Jag önskar jag kunde varna henne också, men hon är visst utomlands. Han har varit nog fräck att bland de våra här skryta med att han gifter sig en gång bara för pengar — — —

Ni bleknar. Ja, han har intet samvete. Tomas Heyen har aldrig haft något. Ingen anar hur många tårar gråtits för hans skull, hur många förbannelser — Nej, hvad är det! Mår ni illa?

— Ja, jag — jag tror — Mera fick icke Berta fram förrän hon

afsvimmad sjönk ned på trappan.

När Thomas Heyen kom tillbaka med bilen hade man just lyft upp henne. Hon hade åter kvicknat till. Men hon kände sig så matt, att hon inte kunde gå. Viljelöst lät hon bära in sig i bilen.

— Hvem var det som svimmade? frågade flera nyfikna. En dansös eller chansonette¹?

— Dumheter, svarade en herre som tycktes känna till saken. Det var Tomas Heyens unga hustru, en förtjusande kvinna och stormrik. De ha gift sig utomlands och kommo hem i går —

1 *RED: Franskt ord som betyder "liten sång" och användes förr framför allt om lite enklare sånger och tonsatta dikter. I den här texten används ordet i betydelsen "sångerska".*

Fakta: Författaren S. A. Duse

Namn: Samuel August Duse.

Född: 2 augusti 1873, Stockholm.

Död: 9 februari 1933, Stockholm.

Föräldrar: kammarjunkare Carl Patrik Teodard Duse och Anna Matilda Forssberg.

Engelskspråkiga deckare är fyllda av just... privatdeckare, medan svenska nästan bara har poliser i huvudrollerna.

Men när den första svenska deckarvågen började år 1913 så var det en privatdetektiv i huvudrollen: Leo Carrington. Denne driver en kombinerad advokat- och detektivbyrå, är en mästare i förklädnad, ekonomiskt oberoende och är så bra på att lösa brott att polisen ofta låter honom ta hand om svårlösta brottsutredningar.

Detektiven Carrington skapades av en av svensk kulturs mest spännande personligheter, Samuel August Duse.

Han började sin karriär inom militären och var yrkesofficer inom Svea artilleriregemente.

Men det var som äventyrare han första gången skapade rubriker. Han deltog i den svenska Antarktisexpeditionen 1901-1904 som me-

teorolog och kartograf. Han tillbringade en mycket tuff vinter i Hop-pets vik i Sydpolshavet, en av de svåraste som några forskare upplevt. Han skrev ner sina upplevelser i boken "Bland pingviner och sälar" vilket gjorde honom berömd i hela landet.

Under de följande åren skrev han flera pjäser men gled sakta men säkert över till berättelser om äventyr och brott. Ofta skrev han under pseudonymen Sam Sellén.

År 1913 publicerades hans första Leo Carrington-deckare, "Stilett-käppen", som blev en stor succé. Inspirationen till Leo Carrington är hämtad från Sherlock Holmes, något som inte minst märks i slutet av böckerna då deckaren presenterar alla ledtrådar och pekar ut en mördare.

Framgången gjorde att "S. A. Duse" på egen hand skapade den första svenska deckarvågen. I snabb följd kom böckerna "Det nattliga äventyret" (1914), "Spader kung" (1915), "Doktor Smirnos dagbok" (1917), "De fyra klöveressen" (1918), "Cobra-mysteriet" (1919), "Antisemiten" (1921), "Nattens gåta" (1922), "Leo Carringtons dubbelgångare" (1923), "Hemligheten" (1924), "Fallet Dagmar" (1925), "Skuggan" (1926), "Pistolskottet" (1928) och "Zuleikas hämnd" (1929).

Böckerna gavs ut i upplaga efter upplaga och spreds över hela världen med översättningar till ett dussintal språk.

Trots att han led av svåra smärtor efter skador under vintern vid Sydpolen var Duse flitig skribent, föreläsare och aktiv i olika sällskap. Han var också en uppmärksam målare och skulptör.

Den svenske deckarförfattaren avled i februari 1933 och ligger begravd på Norra Begravningsplatsen i Stockholm.

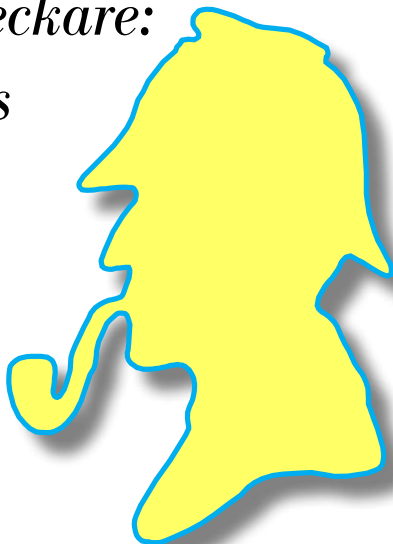

Samuel August Duse.

*Om du gillade den här e-boken
så kolla in våra deckare:*

- *Sherlock Holmes*
- *Filip Collin*
- *Leo Carrington*
- *Asbjörn Krag*
- *Auguste Dupin*
- *Dick Donovan*

Mer info: www.klassiskadeckare.se